

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Noskové a soudců JUDr. Zoji Dvořákové a Mgr. Zdeňka Lehovce v právní věci

žalobce: **ČEZ Distribuce, a.s.**, IČO: 24729035,
sídlem Děčín IV - Podmokly, Teplická 874/8,
zastoupen: Mgr. Vítem Stehlíkem, advokátem
sídlem Na Příkopě 854/14, 110 00 Praha 1 - Nové Město,

proti
žalovanému: **OTE, a.s.**, IČO: 26463318,
sídlem Praha 8 - Karlín, Sokolovská 192/79,
zastoupen: JUDr. Martinem Klimplem, advokátem
sídlem U Prašné brány 1078/1, 110 00 Praha 1 - Staré Město

o zaplacení 871 829 200 Kč s příslušenstvím a o zaplacení 2 584 111 121 Kč s příslušenstvím,
k odvolání žalovaného proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 30. května 2019, č.j. 9 C 112/2016 – 239 ve znění opravného usnesení ze dne 23. ledna 2020, č.j. 9 C 112/2016 – 264, a ve znění (doplňujícího) usnesení ze dne 23. ledna 2020, č.j. 9 C 112/2016 – 265,

takto:

- I. Usnesení soudu prvního stupně **se** ve výroku IV. o nákladech řízení, napadeném odvoláním žalovaného, **mění** tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- II. Žalobci se náhrada nákladů odvolacího řízení nepřiznává.

Odůvodnění

1. Usnesením označeným v záhlaví ve znění opravného usnesení ze dne 23.1.2020 a ve znění dalšího usnesení ze dne 23.1.2020 soud prvního stupně výrokem I. zastavil řízení o zaplacení částky 871 829 200 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z této částky od 18. 11. 2016 do zaplacení, výrokem II. zastavil řízení o zaplacení částky 2 584 111 121 Kč s úrokem z prodlení z této částky od 19. 1. 2017 do zaplacení, ve výroku III. rozhodl, že po právní moci tohoto usnesení soud věc postoupí k dalšímu řízení Energetickému regulačnímu úřadu, a konečně výrokem IV. uložil žalobci povinnost zaplatit žalovanému k rukám jeho právního zástupce na náhradu nákladů řízení částku 8 712 Kč.
2. Výroky o zastavení řízení a o postoupení věci Energetickému regulačnímu úřadu byly odůvodněny nedostatkem pravomoci obecných soudů v této věci s tím, že sice Nejvyššího soudu vyslovil přímo v této věci v usnesení ze dne 24. 4. 2018, č.j. 23 Cdo 5030/2017-169, závazný právní názor, že pravomoc obecných soudů je dána s ohledem na to, že jde o nárok mající charakter bezdůvodného obohacení, nicméně jeho rozhodnutí bylo vydáno, jak již bylo uvedeno, dne 24. 4. 2018, zatímco následně dne 15. 1. 2019 došlo k vydání rozhodnutí zvláštního senátu, příslušného k rozhodování některých kompetenčních sporů pod č.j. Konf 45/2017-14. Podle uvedeného rozhodnutí kompetenčního senátu je zapotřebí věc posoudit podle § 52 odst. 2 zákona o POZE, kdy však není na místě z rozhodování správního orgánu vyloučit příslušný spor jen z toho důvodu, že se jedná o spor, jehož základem je bezdůvodné obohacení nebo náhrada škody, neboť se jedná o spory

vzniklé právé na základě zákona o POZE. V posuzované věci je pak (podle rozhodnutí Konf 45/2017-14 ze dne 15. 1. 2019) dána *pravomoc ERÚ rozhodovat spory, jejichž předmětem je splnění peněžité povinnosti uložené tímto zákonem nebo sjednané na základě tohoto zákona (§ 52 odst. 2 zákona o POZE)*, když tato pravomoc není omezena jen na případy, kdy je jedna ze smluvních stran splnění odmítá, ale dopadá na všechny spory, kdy je rozporována povinnost k peněžitému plnění z titulu smluvního ustanovení sjednaného na základě zákona o POZE. Soud prvního stupně tedy především s ohledem na uvedené usnesení senátu příslušného k rozhodování některých kompetenčních sporů ze dne 15. 1. 2019, č.j. Konf 45/2017 – 14 dospěl k závěru, že řízení o jednotlivých nárocích žalobce je na místě zastavit a věc postoupit Energetickému Regulačnímu úřadu k dalšímu řízení. Výrok o nákladech řízení IV. soud zdůvodnil ust. § 142 odst. 1 o.s.ř. s tím, že přiznal žalovanému náhradu za čtyři úkony právní služby po 1 500 Kč, když vycházel dle ust. § 8 odst. 1 a 9 odst. 1 vyhl.č. 177/1996 Sb. (dále jen tarifu) z punkta 10 000 Kč, neboť předmětem řízení nebyla věc sama, nýbrž pouze otázka pravomoci soudů, dále čtyři paušály a částku odpovídající DPH.

3. Proti tomuto rozhodnutí podali odvolání oba účastníci, přičemž odvolání žalobce směřovalo do výroku II. usnesení, v němž bylo podle námitky žalobce rozhodnuto o zastavení řízení ohledně částky 2 584 1211 Kč s příslušenstvím, zatímco správně mělo být rozhodnuto o zastavení řízení ohledně částky 2 584 111 121 Kč s příslušenstvím, a dále byla namítána absence výroku o vrácení soudního poplatku. Žalovaný naopak brojil proti výroku o nákladech řízení IV.
4. Soud prvního stupně v reakci na odvolací námitky žalobce vydal dne 23.1.2020 nejprve opravné usnesení, jímž opravil částku uvedenou ve výroku II. o zastavení řízení na správných 2 548 111 121 Kč (opravil též označení advokáta, které původně uvedl chybně), a dále vydal téhož dne usnesení (doplňující), jímž rozhodl o vrácení soudního poplatku ve výši 3 280 000 Kč žalobci.
5. V návaznosti na tyto korekce provedené soudem prvního stupně vzal žalobce k výzvě odvolacího soudu své odvolání v plném rozsahu zpět, a odvolací soud v rámci svého předchozího rozhodnutí výrokem I. usnesení, jenž se nestal předmětem přezkumu na základě mimořádného opravného prostředku, a tedy již nabyt právní moci, řízení o odvolání žalobce proti usnesení soudu prvního stupně dle § 207 odst. 2 o.s.ř. zastavil.
6. Odvolání žalovaného směřovalo pouze proti výroku IV. o nákladech řízení. Žalovaný zrekapituloval průběh sporu, poukázal na to, že o náhradě nákladů řízení mělo být rozhodnuto dle § 146 odst. 2 o.s.ř., a uzavřel, že po rozšíření žaloby ze dne 20.1.2017 se předmětem žaloby stala částka 3 455 940 321 Kč, a jednalo se tedy o jasný penězi ocenitelný předmět žaloby – peněžité plnění, jež mělo sloužit jako punktem pro výpočet odměny za jednotlivé úkony právní služby dle § 8 odst. 1 tarifu. Poukázal i na to, že žalobce nejen že podal žalobu u obecného soudu, nýbrž k prosazení svého názoru o pravomoci soudů inicioval odvolací a posléze i dovolací řízení, zatímco žalovaný od počátku konzistentně zastával názor, že pravomoc soudů dána v této věci není. Mimosmluvní odměna za jeden úkon právní služby tak měla činit 1 426 700 Kč, přičemž za žalovaného bylo učiněno celkem pět úkonů. Žalovaný proto požadoval, aby odvolací soud změnil napadený výrok o nákladech řízení tak, že mu na jejich náhradu přizná celkem 8 633 350 Kč (pět odměn, pět paušálních náhrad po 300 Kč a částku odpovídající 21 % DPH).
7. Žalobce se k odvolání žalovaného prostřednictvím svého právního zástupce písemně vyjádřil a uvedl, že rozhodnutí, o něž žalovaný opírá svou odvolací argumentaci, není na tuto věc použitelné, neboť se jednalo o jinou skutkovou situaci. Tam totiž uplatnil žalobce žalobu u soudu přesto, že byla mezi účastníky sjednána rozhodčí doložka, a řízení bylo soudem zastaveno právě s ohledem na existenci uvedené doložky. V tomto případě však žádná rozhodčí doložka sjednána nebyla a otázka pravomoci byla sporná z důvodu zmatené právní úpravy a stejně zmatené a měnící se judikatury, takže o zavinění žalobce nemůže být podle jeho názoru vůbec řeč. Dále žalovaný

zdůraznil, že jeho názor na správnost podání žaloby u obecného soudu potvrdil ve svém rozhodnutí přímo v této věci i Nejvyšší soud. Zvrat v judikatuře přineslo až rozhodnutí zvláštního senátu sp.zn. Konf 45/2017, které v obdobné, leč přesto odlišné právní věci judikaturu zásadně změnilo. I z jeho rozhodnutí je však patrné, že dosavadní názor žalobce je i nadále z právního hlediska hájitelný. Z uvedených důvodů navrhl, aby odvolací soud aplikoval na rozhodnutí o nákladech řízení § 146 odst. 1 písm. b) o.s.ř., neboť zavinění není na žádné z procesních stran. Pro případ, že by byl soud jiného názoru, navrhl žalobce, aby bylo s ohledem na všechny okolnosti případu v jeho prospěch aplikováno ust. § 150 o.s.ř., když při podání žaloby vycházel z tehdy známého právního názoru, a tarifní hodnota sporu způsobuje nepřiměřeně vysokou hodnotu odměny za jeden úkon právní služby. V této souvislosti upozornil na rozhodnutí Ústavního soudu ČR sp.zn. I. ÚS 305/03 a II. ÚS 2570/10, jež se zabývají povinností soudu zkoumat při rozhodování o nákladech řízení zkoumáním zvláštních okolností každého konkrétního případu, a dále na řadu rozhodnutí obecných a odvolacích soudů v obdobných situacích, kde bylo uzavřeno, že při zastavení řízení z důvodu nedostatku pravomoci nenáleží žádnému z účastníků náhrada nákladů řízení. V závěru rozporoval též počet realizovaných úkonů i tarifní hodnotu a zdůraznil, že dle usnesení Ústavního soudu ČR sp.zn. III. ÚS 230/04 lze změnit rozhodnutí o nákladech řízení i v neprospěch odvolatele.

8. Poté, kdy zastavil řízení o odvolání žalobce pro jeho zpětvzetí, odvolací soud z podnětu žalovaným podaného odvolání přezkoumal napadený výrok o nákladech řízení dle § 212 a 212a o.s.ř., a aniž nařizoval jednání / § 214 odst. 2 písm. e) o.s.ř./ . Předtím ovšem vyzval stranu žalovanou, aby se vyjádřila k možné aplikaci § 150 o.s.ř. ve prospěch žalobce, jež tuto možnost odvolacímu soudu navrhl, aby tak dostal svým „informačním“ povinností, k jejichž splnění nabádá obecné soudy již konstantní judikatura Ústavního soudu ČR (za jiné např. II. ÚS 828/06).
9. Žalovaný se ve své replice vyjádřil k celému obsahu vyjádření žalovaného, poukázal na nesprávnost tvrzení, že by snad na straně žalobce nemělo být shledáno procesní zavinění za zastavení řízení, když to byl on, kdo podal žalobu u nepravomocného orgánu proti žalovanému, jež byl nucen se takové žalobě bránit, a v souvislosti s tím také na svoji obranu vynakládat finanční prostředky. Zdůraznil, že žalobce jednoznačně zavinil zastavení řízení, a je tedy na něm, aby hradil dle § 146 odst. 2 náklady řízení žalovanému. Pokud jde o zvažovanou aplikaci ust. § 150 o.s.ř. na rozhodnutí o nákladech řízení, odkázal žalovaný na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 22 Cdo 1040/2015, v němž se uvedený soud vyjádřil tak, že změnu judikatury Ústavního soudu nelze považovat za specifické okolnosti opodstatňující výjimečný přístup vůči určité osobě, nýbrž za typovou situaci, do níž se může dostat každý účastník s totožným či obdobným předmětem řízení. Vyjádřil přesvědčení, že tento závěr se dá vztáhnout i na změnu judikatury Nejvyššího soudu – zvláštního senátu. Ohradil se proti tomu, že by snad zvláštní senát Nejvyššího soudu hodnotil názor, že je v dané věci dána pravomoc soudů, jako hájitelný, když žalobce, podle jeho názoru tento výrok vytrhl z kontextu rozhodnutí. Konečně se vyjádřil i k počtu realizovaných úkonů a navrhl, aby odvolací soud změnil napadený výrok usnesení soudu prvního stupně tak, že přizná žalovanému náhradu nákladů v částce 8 633 350 Kč a přizná mu též náhradu nákladů odvolacího řízení.
10. Odvolací soud po zvážení všech rozhodných skutečností, celého průběhu řízení i argumentů, které předestřely obě procesní strany, dospěl k závěru, že soud prvního stupně jednak odůvodnil své rozhodnutí nepřiléhavým ustanovením zákona, když na místo správným ustanovením § 146 odst. 2 věta první o.s.ř. odůvodnil výrok o nákladech řízení ustanovením § 142 odst. 1 o.s.ř., a kromě toho se dopustil pochybení i v tom, že při vyčíslení náhrady za právní zastoupení nevycházel z hodnoty předmětu řízení. Uzavřel, že žalobce podal žalobu u soudu, tedy orgánu, jež nedisponuje pravomocí spor o žalobcem uplatněném nároku rozhodovat (byť to bylo na jisto postaveno až v průběhu řízení na základě rozhodnutí kompetenčního senátu Nejvyššího soudu ČR

č.j. Konf 45/2017 - 14 ze dne 15.1.2019), a jednoznačně tak procesně zavinil zastavení řízení na rozdíl od žalovaného, jenž byl do řízení vtažen až tím, že proti němu byla podána u soudu žaloba. Za této situace musí podle názoru odvolacího soudu žalobce nést procesní odpovědnost za zahájení řízení u nepravomocného orgánu státu, a je proto také na něm, aby s v souladu s ust. již zmíněného § 146 odst. 2 věta první o.s.ř. nesl na svých bedrech náklady řízení, jež byl nucen účelně vynaložit žalovaný v souvislosti s obranou svých práv. Pokud jde o předmět řízení odvolací soud ve světle dosavadní judikatury soudů všech stupňů včetně soudu Ústavního soudu (např. IV.ÚS 2688/15) či Nejvyššího soudu ČR (např. 32 Cdo 2249/2019), jež zejména v posledních letech výrazně tenduje k tomu, že odměna právního zástupce se vypočítává vždy z předmětu řízení, je-li penězi ocenitelný, vypočetl odměnu za jednotlivé úkony právní služby, jež byly ve prospěch žalovaného v průběhu řízení realizovány, z punkta 3 455 940 321 Kč. Odměna za jeden úkon dle § 7 bodu 7 tarifu tak činila 1 426 700 Kč, a za čtyři plně honorovatelné úkony právní služby dle § 11 odst. 1 tarifu (převzetí zastoupení, vyjádření k odvolání žalobce, vyjádření k dovolání žalobce a vyjádření ze dne 15.5.2019) po 1 426 700 Kč a jeden úkon s poloviční sazbou za účast u jednání, na němž ovšem kromě sdělení stanoviska soudu bylo pouze vyhlášeno rozhodnutí, dle § 11 odst. 2 písm. f) tarifu ve výši 713 350 Kč, pět náhrad hotových výdajů dle § 13 odst. 3 tarifu po 300 Kč a odpovídající 21 % DPH tak přiznal žalovanému na náhradu nákladů řízení celkem 7 770 196,50 Kč. Odkázal přitom na obdobný postup, jenž zvolil Nejvyšší soud ČR za v zásadě shodné skutkové situace (zastavení řízení pro nedostatek pravomoci soudu) v již citovaném rozhodnutí 32 Cdo 2249/2019, kde rovněž vyčíslil náklady řízení z punkta žalované částky. Odměna byla ovšem v uvedeném případě menší, neboť byla žalována částka o dva řády nižší (45 742 796,81 Kč), než je tomu v této věci, kdy byly předmětem žaloby v součtu téměř tři a půl miliardy Kč. Odvolací soud se podrobně zabýval i žalobcem navrhovanou aplikací ust. § 150 o.s.ř. na rozhodnutí o nákladech řízení, nicméně nemohl odhlédnout od řady rozhodnutí, v nichž Nejvyšší soud v podstatně velmi pregnantně vyjádřil myšlenku, že změnu judikatury (tam judikatury Ústavního soudu) nelze považovat za takové specifické okolnosti případu, jež by odůvodnily výjimečný přístup k účastníku, jehož má povinnost k náhradě nákladů řízení stíhat, a není tedy důvodem pro aplikaci ust. § 150 o.s.ř. ve prospěch takového účastníka (za jiné rozhodnutí sp.zn. 22 Cdo 1040/2015). Dovedl, že platí-li tato myšlenka pro vývoj judikatury Ústavního soudu, nelze ji nevztáhnout také na vývoj judikatury jiného vrcholného soudního orgánu – tedy Nejvyššího soudu ČR, zejména pak jeho „Zvláštního“ senátu. Zvažoval i sociální, resp. spíše majetkové, dopady možné aplikace ust. § 150 o.s.ř. na rozhodnutí o nákladech řízení ve vztahu k oběma sporným stranám, a na základě obého pak naplnění podmínek pro aplikaci ust. § 150 o.s.ř. ve prospěch žalobce neshledal.

11. Žalovaný napadl pravomocné rozhodnutí odvolacího soudu ústavní stížností, o níž Ústavní soud rozhodl nálezem sp.zn. I. ÚS 2174/20 ze dne 5.10.2021 (dále jen Nález), jímž konstatoval, že výroky II a III usnesení Městského soudu v Praze č. j. 70 Co 137/2020-283 ze dne 18. 5. 2020 bylo porušeno právo stěžovatele na spravedlivý proces zaručené v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod ve spojení s jeho právem na ochranu vlastnictví podle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a principem právní jistoty vyvěrajícím z čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky, a oba výroky usnesení Městského soudu v Praze č. j. 70 Co 137/2020-283 ze dne 18. 5. 2020 zrušil.
12. V odůvodnění svého rozhodnutí Ústavní soud po rekapitulaci průběhu celého řízení poukázal na to, že v době podání žaloby stěžovatele byla ustálena rozhodovací praxe, že k projednání a rozhodování sporů o vydání bezdůvodného obohacení (bez ohledu na jejich původ) jsou zásadně pravomocné obecné soudy v civilním řízení. Tento závěr byl pak překonán až na základě usnesení zvláštního senátu č. j. Konf 45/2017-14, který ovšem přes jednoznačný závěr o pravomoci ERÚ k projednání tohoto typu sporů připustil, že překonávaný právní názor o pravomoci soudů považuje za „hájitelný“. Ústavní soud se poté zabýval rozbořením institutu procesního zavinění a principem legitimního očekávání a v bodě 38. a 39. odůvodnění pak uvedl, že přesto, že si je vědom,

že řízení před obecnými soudy bylo iniciováno stěžovatelem, vedlejší účastník byl do tohoto řízení „vtažen“ a následně byl nucen vynaložit náklady na svoji procesní obranu, nemohou být tyto náklady bez dalšího hojeny na stěžovateli, jenž zjevně zastavení řízení nezavinil. Taktéž on musel v souvislosti se zahájením řízení před obecnými soudy vynaložit určité náklady, které mu nebudou v důsledku nepředvídatelného postoupení věci správnímu orgánu reparovány. Uzavřel poté, že v projednávané věci podle Ústavního soudu není ústavně konformní klást zastavení řízení za vinu stěžovateli ve smyslu § 146 odst. 2, věty první, o. s. ř. (a tudíž mu uložit povinnost k náhradě nákladů řízení vedlejšímu účastníku). V závěru pak uložil odvolacímu soudu, aby v dalším řízení ústavně konformním způsobem zvážil, zda lze s ohledem na okolnosti dané věci shledat zavinění na zastavení řízení u některého z účastníků řízení ve smyslu § 146 odst. 2, věty první, o. s. ř., nebo zda je namístě aplikovat § 146 odst. 1 písm. b) o. s. ř. a rozhodnout tak, že žádnému z účastníků řízení nenáleží právo na náhradu nákladů řízení.

13. Ve vyjádření podaném v reakci na Nález žalobce poukázal na to, že Ústavní soud dal nalézacím soudům jasné vodítko pro rozhodnutí o nákladech, když jednoznačně uvedl, že není ústavně konformní klást zastavení řízení za vinu stěžovateli ve smyslu § 146 odst. 2 věta první o.s.ř., a tedy ani uložit mu povinnosti k náhradě nákladů řízení. Ústavní soud tedy podle něj vyloučil variantu náhrady nákladů podle zavinění žalobce. Dále žalobce zdůraznil, že při rozhodování o nákladech řízení neplatí zásada zákazu reformace in peius, a navrhl, aby odvolací soud změnil napadený výrok o nákladech řízení v neprospěch odvolatele. Zároveň navrhl, aby mu byla přiznána jako procesně úspěšnému účastníku náhrada nákladů odvolacího řízení ve výši 26 269,10 Kč.
14. Žalovaný reagoval na vyjádření žalobce další replikou, jež byla znovu velmi obsáhlá, a žalovaný v ní dovozoval zejména to, že Ústavní soud ve svém rozhodnutí výslovně nevyločil možnost shledat procesní zavinění na straně žalobce. Vytýkal odvolacímu soudu pouze nedostatečné zdůvodnění. Poté zopakoval předchozí argumentaci týkající se procesních postupů obou účastníků v otázce pravomoci obecných civilních soudů v rámci řízení a uvedl, že žalobce si musel být od začátku vědom rizika zastavení řízení s ohledem na nedostatek pravomoci, na něž žalovaný od počátku poukazoval. Navíc žalobce, jak tvrdil, podal žalobu z procesní opatrnosti. Znovu zdůraznil své přesvědčení o tom, že to byl výhradně žalobce, kdo procesně zavinil zastavení řízení a kdo navíc řízení neúměrně protahoval a způsobil vznik dalších nákladů na vedení tohoto sporu. Zásadně se pak ohradil proti návrhu žalobce, aby mu byla přiznána náhrada nákladů odvolacího řízení. Takový postup označil za ústavně nekonformní a zdůraznil v této souvislosti, že žalovaný pokračoval ve vedení řízení o nákladech veden dobrou vírou v ustálenou rozhodovací praxi, již změnil až nález Ústavního soudu. Proto navrhl, aby odvolací soud znovu změnil výrok o nákladech tak, že mu přizná na jejich náhradu 7 770 196,50 Kč a rozhodne též o nákladech odvolacího řízení.
15. Žalobce zaslal po obdržení repliky žalovaného soudu další podání, v němž znovu poukázal na to, že Ústavní soud zcela vyloučil možnost shledat na straně žalobce procesní zavinění. Odkázal i na to, že jeho názor na pravomoc obecných soudů nejprve potvrdil Nejvyšší soud svým rozhodnutím 23 Cdo 5030/2017, tedy postup žalobce byl zpočátku hodnocen nejvyšší instancí jako správný. V závěru pak odkázal ještě na Nález Ústavního soudu sp.zn. III. ÚS 3207/20, podle něž jsou vykonatelná rozhodnutí Ústavního soudu závazná pro všechny, a jsou tedy závazná i pro řešení jiných typově shodných případů. Zde Ústavní soud judikoval přímo v této věci, nikoli ve věci obdobné.
16. Ve světle vydaného nálezu Ústavního soudu a vázán jím vyslovenými tezemi, přezkoumal odvolací soud znovu napadený nákladový výrok usnesení soudu prvního stupně dle § 212 a 212a o.s.ř., aniž nařizoval jednání (§ 214 odst. 2 písm. e) o.s.ř. a dospěl tentokrát k závěru, že odvolání žalovaného nelze popřát sluchu, a že navíc nejsou podmínky ani pro potvrzení prvoinstančního rozhodnutí o nákladech řízení.

17. Jak je jednoznačně patrné z rozhodnutí Ústavního soudu ČR sp.zn. III.ÚS 230/04, z žádné procesní normy nevyplývá, že by snad měla v civilním řízení při řešení otázky náhrady nákladů řízení platit zásada zákazu reformace in peius. Lze tedy, a není to ústavně nekonformní, změnit z pozice odvolacího soudu rozhodnutí o nákladech řízení i v neprospěch odvolatele.
18. V daném případě ve svém prvním rozhodnutí odvolací soud ve světle dosavadní ustálené rozhodovací praxe popřál sluchu odvolávajícímu se žalovanému a výrok soudu prvního stupně o nákladech řízení, v jehož rámci soud přiznal sice dle § 142 odst. 1 o.s.ř. žalovanému náhradu nákladů řízení, avšak při vyčíslení odměny advokáta vycházel z § 8 a § 9 odst. 1 vyhl.č. 177/1996 Sb. (dále jen tarifu), změnil tak, že odměnu za úkony právní služby vypočetl dle § 7 tarifu z punkta předmětu řízení 3 455 940 321 Kč, neboť se jednalo o penězi ocenitelné plnění. Ačkoli odvolací soud sám zmínil, že takováto odměna je podle jeho názoru neúměrně vysoká ve srovnání s náročností procesních úkonů realizovaných za žalovaného v řízení, přesto tuto „vysokou“ odměnu žalovanému přiznal, neboť nebylo možno nalézt žádné relevantní důvody, pro něž by bylo lze se odchýlit od dosavadní praxe, totiž té, podle níž se odměna advokáta vypočítává z punkta předmětu řízení vždy, když jde v řízení o penězi ocenitelné plnění. Odvolací soud své rozhodnutí o nákladech velmi podrobně odůvodnil a z obsahu Nálezu není seznatelné, že by Ústavní soud odvolacímu soudu vytýkal, že by snad vydal rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Je z něj naopak jasně seznatelné, že Ústavní soud se zcela zásadně rozešel s odvolacím soudem (a vlastně i se soudem prvního stupně) v jeho názoru, že na straně žalobce bylo dáno procesní zavinění za zastavení řízení tím, že podal žalobu u soudu – orgánu, jemuž nesvědčila pravomoc daný spor projednat a rozhodnout o něm. Ústavní soud vyjádřil v Nálezu zcela jednoznačný závěr, že není ústavně konformní klást za daných okolností žalobci vinu za zastavení řízení ve smyslu § 146 odst. 2 věta první o.s.ř. Jestliže po takto kategorickém závěru uložil odvolacímu soudu, aby ústavně konformním způsobem zvážil, zda je na místě shledat u některého z účastníků zavinění za zastavení řízení ve smyslu § 146 odst. 2 věta první o.s.ř., či zda rozhodnout podle ust. § 146 odst. 1 písm. b) o.s.ř., je situace pro odvolací soud již poměrně jasná. Vzhledem k závaznosti tezí vyslovených Ústavním soudem (nejmė v dané konkrétní věci), vychází a musí odvolací soud vycházet z toho, že na straně žalobce není procesní zavinění za zastavení řízení dáno. Vzhledem k tomu, že je nabíledni, že ani žalovaný nezavinil, a v daných procesních konsekvencích nedostatku pravomoci soudu ani nemohl procesně zavinit zastavení řízení, nelze na rozhodnutí o nákladech řízení aplikovat ust. § 146 odst. 2 věta první (ba ani druhá) o.s.ř, neboť toto ustanovení je aplikovatelné pouze tam, kde alespoň částečně procesní zavinění na jedné ze stran sporu shledat lze. S ohledem na všechny okolnosti případu je tak nutné a přiléhavé rozhodnout o nákladech řízení pouze s přihlédnutím k tomu, že řízení muselo být zastaveno pro nedostatek pravomoci, jenž byl shledán až v průběhu řízení, takže důvod pro zastavení řízení nevznikl vinou ani jednoho z účastníků. Takové procesní situaci odpovídá Ústavním soudem nabízená varianta ust. § 146 odst. 1 písm. b) o.s.ř., podle něž nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, je-li řízení zastaveno. Podle tohoto ustanovení také odvolací soud „napodruhé“ posoudil otázku náhrady nákladů řízení a dle § 220 odst. 1 o.s.ř. změnil napadený výrok soudu prvního stupně o nákladech řízení tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu.
19. O nákladech odvolacího řízení odvolací soud rozhodl dle § 142 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s ust. § 221 odst. 1 o.s.ř. za použití ust. § 150 o.s.ř. Žalobce byl sice v otázce nákladů řízení ve fázi odvolacího řízení díky zásahu Ústavního soudu procesně úspěšným, avšak uložení náhrady nákladů odvolacího řízení za dané komplikované procesní situace procesně neúspěšnému žalovanému by odvolací soud považoval za rozporné s dobrými mravy a ústavě nekonformní. Nelze-li klást za vinu žalobci, že podal žalobu u nepravomocného orgánu v důvěře v konstantnost dosavadní rozhodovací praxe, a tedy ani jej zavázat k náhradě nákladů řízení, pak jistě nelze sankcionovat žalovaného (byť byl v otázce náhrady nákladů řízení ve výsledku procesně neúspěšným) uložením povinnosti k náhradě

nákladů odvolacího řízení, pokud postupoval v řízení v dobré víře v dosavadní ustálenou praxi, která stavěla jednak na myšlence, že změna judikatury není důvodem k neuložení povinnosti k náhradě nákladů řízení, a dále na tom, že je-li předmět řízení penězi ocenitelný, je třeba při výpočtu odměny advokáta vycházet z punkta předmětu řízení. Z uvedených důvodů s přihlédnutím k výjimečným procesním konsekvencím tohoto případu proto odvolací soud žalobci přesto, že byl v rámci odvolacího řízení procesně úspěšným, náhradu nákladů této fáze řízení za použití ust. § 150 o.s.ř. výjimečně odepřel.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **není** dovolání přípustné.

Praha 15. prosince 2021

JUDr. Irena Nosková v. r.
předsedkyně senátu